

Mswada wa Dodoso kuhusu Uwajibikaji wa Jamii katika upatikanaji endelevu wa Maji kwenye Makazi Dar es Salaam na Morogoro

A. UPATIKANAJI WA ENDELEVU WA MAJI SALAMA KWA MATUMIZI YA NYUMBANI

A1. Vipi ni vyanzo vyako vikuu vya maji kwa matumizi ya:

1. Kunywa.....
2. Kupikia:.....
3. Kuogea:.....
4. Kufulia .....
5. Mazao/wanyama/bustani kwa ajili ya matumizi ya kaya.....
6. Matumizi mengine ya kaya (yataje).....

Anayehoji aweke msimbo kwa chanzo kikuu cha kila matumizi ya maji:

Maji ya bomba

(11) Bomba limefika mpaka ndani ya nyumba

(12) Bomba limefika mpaka eneo la makazi, uzio au kiwanjani

(13) Bomba limefika mpaka kwa jirani

(14) Bomba lililoko eneo la wazi

(21) Kisima cha bomba, Kisima cha kuchimba
Kisima kilichochimbwa

(31) Kisima chenye uzio

(32) Kisima kisicho na uzio

Kisima kitokanacho na chemchemi

(41) Chemchemi inayotunzwa

(42) Chemchemi huria

(51) Mkusanyiko wa maji ya mvua

(61) Gari la maji

(62) Toroli lenye tenki dogo/pipa

(72) Kioski cha kuuzia maji

(81) Chanzo cha maji kwe ardhi (mto, mfereji, bwawa, ziwa, dimbwi, mfereji wa umwagiliaji)

Maji yaliyofungashwa

(91) Maji ya chupa

(92) Maji kwenye vifungashio vya plastiki

(96) Mengineyo (taja)

A2a. (Kama anayejibu hapati maji ya bomba) Ni maji kiasi gani unahitaji kwa matumizi ya nyumbani kwa kipimo cha ..... lita/ wiki/ (Kama anayejibu hajui majibu kwa lita, uliza katika vipimo vingine, k.m. ndoo/jeriken/magari, na piga hesabu za lita kwa wiki).

A2b. Je, chanzo hicho kiko kwenye:

- (1) Makazi binafsi (NENDA A3a);
- (2) Kiwanja binafsi (NENDA A3a);
- (3) Sehemu nyingine

A2c. Ni nani kwa kawaida anahusika kutafuta maji? (Anayehoji afuatilie jinsia na kama mtoto wa miaka 15 au chini ya hapo, na kisha weka majibu kama ifuatavyo)

- (1) Mmoja wa wanaume watu wazima (> miaka 15) katika kaya;
- (2) Mmoja wa wanawake watu wazima (> miaka 15);
- (3) Mmoja kati ya wasichana (miaka 15 au chini);
- (4) Mmoja kati ya wavulana (miaka 15 au chini).

A2d. Na inachukua takribani kiasi gani cha muda kufika kwenye chanzo hiki cha maji, kuteka maji na kurudi, ikiwa ni pamoja na muda wa kukaa foleni? (muda kwa safari moja, ukiachana na safari kadhaa katika siku moja) ..... (Dakika)

A2e. Je mtu huyo alitumia muda gani kutafuta maji wiki iliyopita? .....(Dakika)

A2f. Kuna takribani umbali gani hadi kwenye chanzo cha maji kilichopo karibu zaidi?

- (1) Karibu na nyumba;
- (2) Siyo karibu na nyumba lakini ni umbali pungufu ya mita 50;
- (3) Ni umbali wa zaidi ya mita 50 lakini pungufu ya mita 100;
- (4) Ni zaidi ya mita 100 lakini pungufu ya kilomita 1;
- (5) Ni zaidi ya kilomita 1

A3a. Je kuna wakati wowote katika mwezi uliopita ambapo kaya yako haikupata maji ya kunywa ya kutosha yalipohitajika?

- (1) Ndiyo, angalau mara moja;
- (2) Hapana, yalikuwepo wakati wote

A3b. Ni sababu gani kubwa ilisababisha kuwe na upungufu wa kiasi cha maji yalipohitajika?

- (1) Maji hayakuwepo kwenye chanzo;
- (2) Bei ya maji ilikuwa juu mno;
- (3) Chanzo hakikuwepo;
- (4) Sababu nyingine (taja).

A4a. Je maji yanakuwepo wakati wote kwenye chanzo chako KIKUU CHA MAJI YA KUNYWA [A1.1]?

- (1) Ndiyo, kila wakati;
- (2) Hapana, lakini yanakuwepo mara nyingi;
- (3) Hapana, yanakuwepo tu wakati fulani/;
- (4) Hapana, yanakuwepo mara chache sana.

A4b. Ni kwa wastani wa masaa mangapi kwa siku maji haya hupatikana? ..... masaa/siku

A4c. Katika majuma mawili yaliyopita, maji kutoka katika chanzo hiki [A1.1] hayakupatikana angalau kwa siku 1 nzima?

- (1) Ndiyo (*Kama ndiyo*) ni siku ngapi?..... (siku).
- (2) Hapana.

A4d. Kuna wakati wowote ndani ya majuma haya mawili yaliyopita [A1.1] ambapo maji hayakupatikana wakati yalipokuwa yakitazamiwa?

- (1) Ndiyo;
- (2) Hapana.

A4e. Ni kipi ni chanzo chako kikubwa cha maji ya kunywa katika msimu ya mvua na msimu wa kiangazi?

Msimu wa mvua	Msimu wa kiangazi
Maji ya bomba (11) Bomba limefika mpaka ndani ya nyumba (12) Bomba limefika mpaka eneo la makazi, uzio au kiwanjani (13) Bomba limefika kwa jirani (14) Bomba la eneo la wazi (21) Kisima cha Bomba, Kisima cha kuchimba Kisima Kilichochimbwa (31) Kisima chenye uzio (32) Kisima kisicho na uzio Kisima kitokanacho na chemchemi (41) Chemchemi inayotunzwa (42) Chemchemi huria (51) Mkusanyiko wa maji ya mvua (61) Gari la maji (62) Toroli lenye tenki dogo/pipa (72) Kioski cha kuuzia maji (81) Chanzo cha maji kwe ardhi (mto, mfereji, bwawa, ziwa, dimbwi, mfereji wa umwagiliaji) Maji yaliyofungashwa (91) Maji ya chupa (92) Maji kwenye vifungashio vya plastiki (96) Mengineyo (taja)	Maji ya bomba (11) Bomba limefika mpaka ndani ya nyumba (12) Bomba limefika mpaka eneo la makazi, uzio au kiwanjani (13) Bomba limefika kwa jirani (14) Bomba la eneo la wazi (21) Kisima cha Bomba, Kisima cha kuchimba Kisima Kilichochimbwa (31) Kisima chenye uzio (32) Kisima kisicho na uzio Kisima kitokanacho na chemchemi (41) Chemchemi inayotunzwa (42) Chemchemi huria (51) Mkusanyiko wa maji ya mvua (61) Gari la maji (62) Toroli lenye tenki dogo/pipa (72) Kioski cha kuuzia maji (81) Chanzo cha maji kwe ardhi (mto, mfereji, bwawa, ziwa, dimbwi, mfereji wa umwagiliaji) Maji yaliyofungashwa (91) Maji ya chupa (92) Maji kwenye vifungashio vya plastiki (96) Mengineyo (taja)

A5a. Je kaya yako ina tangi la kuhifadhia maji, kisima au kihifadhio?

- (1) Ndiyo;
- (2) Hapana (*Kama hapana, NENDA A5e*).

A5b. Ni chombo cha aina gani?

- (1) Kisima;
- (2) Kihifadhio;
- (3) Tangi la kuhifadhia maji;
- (4) Kinginecho: (taja) _____

A5c. Gharama ya chombo hicho ni kiasi gani?.....Shilingi za Kitanzania

A5d. Chombo hicho kina ukubwa gani kwa ujazo wa lita?

- (1) Pungufu ya lita 2,000;
- (2) Lita 2001-5000;
- (3) Lita 5,000 hadi 10,000;
- (4) Lita zaidi ya 10,000.

A5e. Unachukua hatua yoyote kuzuia upotevu wa maji?

- (1) Ndiyo;
- (2) Hapana (*NENDA B1*).

A5f. (*Kama A5d ni NDIYO*) Unafanya nini?

- (1) Kukarabati/kutumia maji mara nyingi;
- (2) Kupunguza matumizi;
- (3) Kutumia maji ya aina tofauti kwa matumizi tofauti;
- (4) Mambo mengine: (taja) _____

B. KIPENGELE CHA UBORA WA MAJI

B1. Unapimaje ubora wa maji unayokunywa kwa kuzingatia vigezo vifuatavyo?

a) Rangi

- (1) Kuonyesha/masafi;
- (2) Manjano;
- (3) Kahawia;
- (4) Nyekundu;
- (5) Kijani;
- (6) Maziwa

b) Ladha

- (1) Yasiyo na ladha;
- (2) Yenye chumvi kidogo;
- (3) Yenye chumvi.

c) Harufu

- (1) Yasiyo na harufu;
- (2) Yenye harufu kiasi;
- (3) Yenye harufu kali .

B2a. Je maji ya kunywa yanayotoka kwenye chanzo chako kikuu [A1.1] yanafaa?

- (1) Ndiyo (*NENDA B3a*);
- (2) Hapana.

B2b. Ni sababu gani muhimu inayokufanya uone kwamba maji hayo ya kunywa hayafai?

- (1) Ladha;
- (2) Rangi;
- (3) Harufu;
- (4) Yana viambata visivyofaa;
- (5) Sababu nyinginezo (taja)

B3a. Unachukua hatua ZOZOTE kuyafanya maji hayo yafae kunywa?

- (1) Ndiyo;
- (2) Hapana (*NENDA B3d*)

B3b. (*Kama jibu la B3a ni ndiyo*) Unachukua hatua gani?

- (1) Kuyachuja kwa kutumia kitambaa au chujio;
- (2) Kutumia chujio ya maji (mfinyanzi, mchanga, mchanganyiko etc.);
- (3) Kuyachemsha
- (4) Kemikali (klorini, dawa ya kuua vijidudu, au wotagadi)
- (5) Kuyaacha yatuame;
- (6) Kuyakinga kwa jua (kuyaacha juani);
- (7) Njia nyingine: zitaje.....

B3c. Ni mara ngapi unatumia njia hiyo/hizo zilizotajwa hapo juu?

- (1) Kila mara;
- (2) Mara kadhaa;
- (3) Mara chache;
- (4) Kamwe.

B3d. (Kama kaya yako inapata maji ya bomba [A1, Misimbo 11-14]) Je maji yako ya bomba yanatoka katika mtandao mkubwa wa maji ya bomba, mtandao wa maji ya bomba wa jamii ndogo, au skimu ya kaya?

- (1) Mtandao mkubwa wa maji ya bomba unjaoendeshwa na shirika;
- (2) Mtandao mdogo wa maji ya bomba unaondeshwa na jamii;
- (3) Mtandao mdogo wa maji ya bomba unaosimamiwa na kaya.
- (4). Vyanzo mchanganyiko

B3e. Umeshawahi kuomba mamlaka husika wakupimie ubora wa maji yako ya kunywa kisayansi?

- (1) Ndiyo;
- (2) Hapana (*NENDA B5*)

B3f. (*Kama B3e ni ndiyo*) Ni mamlaka gani?

- (1) DAWASA/MORUWAS;
- (2) Nyingine: taja .....

B3g. Majibu ya vipimo vya huo ubora yalikuwaje?

- (1) Salama kwa kunywa;
- (2) Huenda ikawa ni salama;
- (3) Siyo salama sana;
- (4) Siyo salama hata kidogo;
- (5) Hakuna majibu; hawajawahi kuyapima;
- (6) Hakuna majibu; hawajawahi kutupatia majibu.

B4. Ni lini ubora wa maji yako muhimu ya kunywa ulipimwa kwa mara ya mwisho?

- (1) Mwezi uliopita;
- (2) Mwaka jana;
- (3) Miaka mitano iliyopita;
- (4) Hayajawahi kupimwa.

B5. Kama ubora wa maji haujawahi kupimwa, sababu ni nini?

- (1) Gharama;
- (2) Hakuna ulazima wa kuyapima;
- (3) Sikuwa ninafahamu kwamba yangeweza kupimwa;
- (4) Sababu nyingine: taja .....

B6a. Unaziamini mamlaka kwamba zinaweza kukupimia ubora wa maji yako kwa usahihi?

- (1) Ndiyo;
- (2) Hapana.

B6b. Unawezaje kutathmini afya ya mwili wako kwa kipindi cha miezi 12 iliyopita?

- (1) Nzuri sana;
- (2) Nzuri;
- (3) Wastani;

(4) Dhaifu;

(5) Dhaifu sana.

B7a. Kuna yeyote katika kaya yako ambaye ameugua maradhi ambayo unaweza kuyahusisha na maji yenye ubora mdogo? (*Wekea pato majibu yote sahihi; kama YOTE ni hapana nenda C1a*).

a. Binafsi;

b. Watoto ndani ya kaya;

c. Watu wazima wengine

B7b. (*Kama chaguo lolote la B7a jibu lake ni ndiyo*) Dalili zilikuwa ni nini? (*Weka pato kwa jibu lolote sahihi*).

a. Maumivu ya tumbo;

b. Matatizo ya ngozi;

c. Tumbo la kuhara;

d. Maambukizo (k.m. kwenye mfumo wa mkojo)

e. Dalili nyingine yoyote

B7c. (*Kama chaguo lolote la B7a jibu lake ni ndiyo*) Ulijuaje kwamba ubora mdogo wa maji ndiyo chanzo cha tatizo?

(1) Nilishauriwa na wataalamu wa afya;

(2) Niliona mwenyewe na uzoefu wangu;

(3) Sababu nyingine: Taja_____

B7d. (*Kama jibu la B7a ni ndiyo*) Je ugonjwa huo umewahi hata mara moja kukuzuia kwa kiasi kikubwa kufanya shughuli zako za kawaida kama vile:

a. uwezo wa watoto katika kaya kwenda shuleni; b. uwezo wa watu wazima kwenda kazini?

(1) Ndiyo (*Kama jibu ni ndiyo*) kwa siku ngapi?..... (siku);

(2) Hapana.

C. AFYA & USAFI WA MAZINGIRA

C1a. Kwa kawaida kaya yako inatumia choo cha aina gani?

Kuflashi / kuflashi kwa kumwaga maji

(11) kuflashi kwenye mfumo wa mabomba

(12) kuflashi kwenye shimo la maji taka

(13) kuflashi kwenye choo cha shimo

(14) kuflashi kwenye mfereji wa wazi

(18) kuflashi kuelekea kusikojulikana

Choo cha shimo

(22) choo cha shimo chenye zege

(23) choo cha shimo bila zege/shimo la wazi

(31) choo cha kutengenezea mbolea

(32) choo pacha cha shimo na cha zege

(33) choo pacha bila zege

(41) ndoo

(51) choo cha kuning'inia/choo cha shimo cha

<p>kuning'inia</p> <p>(95) hakuna choo/ pori / shamba</p> <p>(96) aina nyingine (taja)</p>

C1b. Je mnatumia choo hicho na watu wengine ambao siyo wa kaya yako?

(1) Ndiyo;

(2) Hapana.

C2a. Choo hicho kiko eneo gani?

(1) Katika makazi binafsi;

(2) Katika yadi au kiwanja binafsi;

(3) Sehemu nyingine

C3. (Kama kaya inatumia choo kilichopo katika eneo lako C1a: misimbo 12, 13, 22, 23, 31, 32, 33) Je shimo lako la choo au tenki la majitaka limeshawahi kunyonywa?

(1) Ndiyo, limenyonywa;

(2) Hapana, halijawahi kunyonywa.

C4. Mara ya mwisho liliponyonywa, uchafu ulimwagwa wapi?

(1) Ulitolewa kwa kutumia gari/gari la maji;

(2) Ulitolewa kwa kutumia chombo ambacho siyo gari;

(3) Ulifukiwa kwenye shimo lililofunikwa;

(4) Shimo la wazi, sehemu ya wazi, kwenye maji au sehemu nyingine.

C5. Unaweza kunionesha sehemu ambayo watu wa kaya yako mara nyingi wananawa mikono?

Jengo maalumu linaloonekana (sinki/koki)

(1) ndani ya makazi

(2) katika yadi/kiwanja

Kitu kinachotembea kinachoonekana

(3) (ndoo / jagi / birika)

Hakuna sehemu ya kunawa mikono katika makazi/

(4) yadi / kiwanja

(5) Si ruhusa kukiona

(6) Sababu nyingine (taja)

C6. Uchunguzi wa maji. *Anayehoji aangalie upatikanaji wa maji katika sehemu hiyo ya kunawa mikono, na kuthibitisha kwa kukagua koki/pampu, au beseni, ndoo, chombo cha kuhifadhia maji au chombo cha namna hiyo cha kutunzia maji.*

(1) Maji yanapatikana;

(2) Maji hayapatikani.

C7. Uchunguzi wa sabuni. *Anayehoji aangalie kama kuna sababuni ya aina yoyote sehemu ya kunawia mikono.*

(1) Sabuni au dawa ya kusafishia ipo;

(2) Sabuni au dawa ya kusafishia haipo

D. UTAYARI WA KULIPIA HUDUMA ZA MAJID1. Je unalipia huduma ya maji ya: *(Wekea pato jibu sahihi)*

Number of people in the hh.....sampled number .....

- a. Ya kunywa;
- b. Ya kupikia;
- c. Ya kuoga (Usafi binafsi);
- d. Kufulia nguo;
- e. Kupandia mazao kwa ajili ya matumizi ya kaya;
- f. Matumizi mengine ya nyumbani (taja).

D2. Unatumia pesa kwa wastani wa shilingi ngapi kwa mwezi kwa ajili ya:

- a. Maji ya kunywa ..... (Shilingi za Kitanzania)
- b. Kilimo kwa ajili ya matumizi ya nyumbani..... (Shilingi za Kitanzania)
- c. Matumizi mengine ya nyumbani (taja)? ..... (Shilingi za Kitanzania)

D3. Ni kwa kiwango gani kaya yako inamudu gharama za maji?

- (1) Kwa urahisi/ tunatumia maji kadiri tunavyohitaji;
- (2) Kwa kawaida tunamudu, kama tukiwa waangalifu;
- (3) Wakati mwingine inakuwa vigumu;
- (4) Siku zote ni vigumu.

E. UWAJIBIKAJI WA JAMII KATIKA UPATIKANAJI WA MAJI SALAMA NA ENDELEU

E1. Ni nani anasimamia chanzo chenu kikuu / vyanzo vya maji kwa matumizi ya nyumbani?

(Weka pato majibu yote sahihi)

- (1) DAWASCO/MORUWAS;
- (2) Serikali ya mtaa (wilaya);
- (3) Mwenyekiti wa mtaa;
- (4) Kamati ya maji ya jamii;
- (5) AZAKI/AZISE;
- (6) Wauzaji binafsi;
- (7) Serikali kuu;
- (8) Kaya zinasimamia zenyewe;
- (9) Hakuna anyekisimamia.
- 10. Mimi mwenyewe (mtoa taarifa)

E2. Na kati ya hawa, unadhani ni nani ndiye anayehusika ZAIDI kuhakikisha upatikanaji wa maji katika eneo lenu? *(Usisome kwa sauti: zingatia jibu la kwanza analotoa mtoa majibu)*

- DAWASCO/MORUWAS;
- (2) Serikali ya mtaa (wilaya);
- (3) Mwenyekiti wa mtaa;
- (4) Kamati ya maji ya jamii;
- (5) AZAKI/ AZISE;
- (6) Wauzaji binafsi;
- (7) Serikali kuu;
- (8) Kaya zinasimamia zenyewe;
- (9) Hakuna anyekisimamia.
- 10. Mimi mwenyewe (mtoa taarifa)

E3a. Watu wana matatizo ya aina mbalimbali ya upatikanaji wa maji. Ni matatizo gani makubwa yanaathiri kaya hii? *(Zaidi ya jibu moja; weka pato kwenye majibu yote sahihi; kama yote ni hapana, NENDA E11)*

- a. Umbali kutoka kwenye chanzo cha maji;
- b. Usafi wa maji / maji machafu;
- c. Maji yana ladha mbaya au yananuka;
- d. Chanzo cha maji hakifanyi kazi / kimekauka / hakina nguvu;
- e. Bei ya maji iko juu sana;
- f. Kuna foleni ndefu ili kuweza kupata maji;
- g. Tunaletewa bili zisizosahihi;
- h. Ukarabati haufanywi;
- i. Tatizo lolote jingine: (taja).....

E3b. Kati ya haya matatizo uliyoyataja, ni ipi inakuathiri zaidi? (*Weka pato majibu yote sahihi*)

- (1) Umbali kutoka kwenye chanzo cha maji;
- (2) Usafi wa maji / maji machafu;
- (3) Maji yana ladha mbaya au yananuka;
- (4) Chanzo cha maji hakifanyi kazi / kimekauka / hakina nguvu;
- (5) Bei ya maji iko juu sana;
- (6) Kuna foleni ndefu ili kuweza kupata maji;
- (7) Tunaletewa bili zisizosahihi
- (8) Ukarabati haufanywi;
- (9) Tatizo lolote jingine: (taja).....

E4a. Ulishawahi kumsemesha mtu yeyote ambaye ulidhani angeweza kurekebisha hilo tatizo (tatizo kubwa ulilolitaja kwenye E3b)?

- (1) Ndiyo;
- (2) Hapana (*Kama hapa, NENDA E8*).

E4b. (*Kama ndiyo kwenye E4a*) Uliongea na nani?

- (1) Mwalimu;
- (2) Mwalimu mkuu;
- (3) Kamati ya maji;
- (4) Afisa mtendaji wa kijiji/mtaa (VEO);
- (5) Mwenyekiti wa kijiji/mtaa;
- (6) Ofisa mwingine wa serikali za mitaa;
- (7) Mfanya biashara;
- (8) Kiongozi wa dini;
- (9) Rafiki/familia/jirani;
- (10) Mwingine: mtaje .....

E5. Kilitokea nini baada ya wewe kuongea na uliyeongea naye?

- (1) Tatizo lilitatuliwa kabisa;
- (2) Tatizo lilitatuliwa lakini lilijirudia tena;
- (3) Tatizo lilitatuliwa kwa kiasi fulani;
- (4) Mtoa taarifa aliahidiwa kuwa tatizo lingetatuliwa, lakini bado halijatatuliwa;
- (5) Tatizo halikutatuliwa, na hakuna matumaini kwamba litatuliwa siku za usoni;
- (6) Jibu jingine: taja .....

E6. (*Kama tatizo lilitatuliwa kwa kiasi fulani kwenye E5: misimbo 1-3*) Ni hatua gani hasa walichukua? (*Inawezekana kuwa na majibu zaidi ya moja; weka pato majibu yote sahihi*)

- a. Kukarabati mabomba;
- b. Kuweka pampu mpya au vituo vya kuchotea maji;
- c. Kupunguza uchafuzi;
- d. Kupunguza gharama za maji;
- e. Kutoa bili sahihi;
- f. Kuendesha mikutano kujadili tatizo;
- g. Hatua nyingine: taja .....

E7a. (*Kama tatizo lilitatuliwa kwa kiasi fulani kwenye E5: misimbo 1-3*) Je kaya yako ilipaswa kulipia zaidi ili malalamiko yako yashughulikiwe?

- (1) Ndiyo;
- (2) Hapana.

E7b. (*Kama jibu la E7a ni ndiyo*) Malipo ya ziada yalihusu nini?

- (1) Utawala;
- (2) Spea na ufundi;
- (3) Gharama za ucheleweshaji malipo;
- (4) Rushwa;
- (5) Sababu nyingine: zitaje.....

E7c. (*Kama jibu la E7a ni ndiyo*) Mlitakiwa kulipa takribani kiasi gani cha pesa? .....
(Shilingi za Kitanzania).

E8. (*Kama E4a ni hapana*) Ni nini kinakuzuia kuongelea masuala ya maji na watu wengine?

- (1) Kutokuwa na muda;
- (2) Gharama;
- (3) Sidhani kama watasaidia;
- (4) Napenda kuwaachia wengine;
- (5) Sina tatizo la maji (*NENDA E11*)
- (6) Sababu nyingine: taja: .....

E9. Umechukua hatua nyingine kushughulikia tatizo (la msingi) la maji Zaidi ya kuongea na hao uliowataja?

- (1) Ndiyo;
- (2) Hapana.

E10. Je kaya yako ilichukua hatua yoyote yenyewe kutatua tatizo husika? (*Kuna uwezekano wa jibu zaidi ya moja: weka pato majibu yote sahihi*)

- a. Kulipia kuingiwa bomba jingine;
- b. Kuwalipa wauzaji binafsi walete maji;
- c. Kuchimba au kukarabati kisima;
- d. Kufunga pampu;
- e. Kuweka tangi la kuvunia maji ya mvua;
- f. Nilinunua maji ya chupa;
- g. Nilishiriki katika shughuli za AZAKI;
- h. Niliwasiliana na mbunge wetu;
- i. Nimemuona mwanasheria;
- j. Nimekwenda nyumbani
- j. Sijafanya chochote

E11. Je kuna Kamati ya Maji katika kijiji chako au jirani?

- (1) Ndiyo;
- (2) Hapana (*NENDA E19*)
- (3) Sifahamu (*NENDA E19*)

E12. Kwa mawazo yako, kamati ya maji inafanya kazi namna gani?

- (1) Vizuri sana;
- (2) Inaridhisha;
- (3) Ovyo sana

E13. Unashiriki katika kamati hii?

- (1) Ndiyo;
- (2) Hapana.

E14. Je kamati inakusanya ushuru ili kusaidia uendeshaji na utunzaji wa vituo vya kusambazia maji?

- (1) Ndiyo;
- (2) Hapana.

E15. Katika kipindi cha mwaka mmoja uliopita umewahi kuchangia pesa zozote za ziada kwa kamati hii (zaidi ya kulipia maji ya ndoo) ?

- (1) Ndiyo;
- (2) Hapana.

E16. Endapo kituo cha maji kitaharibika katika jamii unayoishi, kamati hufanya lolote kati ya haya yafuatayo? (*Majibu zaidi ya moja yanawezekana; weka pato majibu yote sahihi*)

- a. Kutumia fedha zilizokusanywa kukarabati hilo tatizo;
- b. Kuchangisha pesa zaidi kukarabati tatizo;
- c. Kuwasiliana na mhandisi wa maji wa wilaya;
- d. Kuwasiliana na maofisa wengine mahalia.

E17. Huwa unapokea taarifa za mapato na matumizi kutoka kwa kamati ya maji?

- (1) Ndiyo;
- (2) Hapana.

E18. Hizo pesa zinatumika vizuri kiasi gani?

- (1) Vizuri sana;
- (2) Inaridhisha;
- (3) Ovyo sana.

E19. Umeshawahi kupata taarifa kuhusu utendaji kazi wa chanzo cha maji katika kipindi cha miezi 12 iliyopita, iwe ni ndani ya jamii yako, au jamii nyingine, ama Tanzania kwa ujumla kwa njia ya: (*Majibu zaidi ya moja yanawezekana: weka pato majibu yote sahihi*).

- a. Simu ya mkononi;
- b. Redio;
- c. Gazeti;
- d. Televisheni;
- e. Mikutano ya kidini au ya makundi ya kijamii;
- f. Kijitabu au bango
- g. Ndugu/jirani/kusikia kwa kuambiwa;

- h. Mitandao ya kijami, kama vile Facebook au Twitter;
- i. Intaneti (achilia mbali mitandao ya kijamii)

E20. Umewahi kupokea taarifa yoyote kuhusu bei ya maji katika kipindi cha miezi 12 iliyopita, iwe ni katika jamii yako, au jamii nyingine, ama Dar es Salaam kwa jumla: (*Kuna uwezekano wa majibu zaidi ya moja: weka pato majibu yote sahihi*).

- a. Simu ya mkononi;
- b. Redio;
- c. Gazeti;
- d. Televisheni;
- e. Mikutano ya kidini au ya makundi ya kijamii;
- f. Kijitabu au bango
- g. Ndugu/jirani/kusikia kwa kuambiwa;
- h. Mitandao ya kijami, kama vile Facebook au Twitter;
- i. Intaneti (achilia mbali mitandao ya kijamii)

E21. Umeshawahi kuona ramani inayoonesha vituo vyote vya maji katika eneo hili, ikijumuisha vile ambavyo kwa sasa havifanyi kazi?

- (1) Ndiyo;
- (2) Hapana.

E22. Unafahamu upige namba gani au utume ujumbe kutoa malalamiko kuhusu vituo vya maji visivyofanya kazi?

- (1) Ndiyo;
- (2) Hapana.

E23. Kama kituo cha maji hakifanyi kazi, ni nani ana wajibu wa kwanza wa kuhakikisha kwamba kinafanya kazi tena? (*SOMA*)

- (1) Serikali kuu/shirika la umma;
- (2) Halmashauri ya wilaya/manispaa;
- (3) Kijiji;
- (4) Binafsi/kampuni;
- (5) Kamati ya maji;
- (6) Sisi/ wananchi;
- (7) Wengine: wataje .....

E24. If a water point is charging prices that are higher than they are supposed to charge, who is responsible for making them reduce their prices? (*READ OUT*)

- (1) Serikali kuu/shirika la umma;
- (2) Halmashauri ya wilaya/manispaa;
- (3) Kijiji;
- (4) Binafsi/kampuni;
- (5) Kamati ya maji;
- (6) Sisi/ wananchi;
- (7) Wengine: wataje .....

E25. Kama baadhi ya watu katika eneo/kijiji hiki wakigundua kwamba wajumbe wa kamati ya maji wanatumia pesa vibaya, ni kipi kati ya vifuatavyo kinaweza kinawezekana unavyoona wewe? (*SOMA*)

- (1) Watu watakasirika, lakini wanaweza kujiona kwamba hawana nguvu za kutosha kutatua tatizo hili;
- (2) Watu watakasirika, na watachukua hatua kutatua tatizo hili;

F. MTAZAMO WA JUMLA KUHUSU UWAJIBIKAJI WA PAMOJA

F1. Tafadhali nieleze unaridhishwa au huridhishwi ka kiasi gani na vipengele vifuatavyo vya maisha yako:

- (1) Nina kinyongo sana (2) Nina kinyongo kiasi fulani; (3) Siridhiki na wala sina kinyongo; (4) Ninaridhika kwa kiasi fulani; (5) Ninaridhika sana
- a. kazi
  - b. huduma za afya
  - c. fursa za elimu
  - d. hali ya mazingira
  - e. makazi
  - f. majirani
  - g. maisha kwa ujumla?

F2. Unakubaliana kwa kiasi gani na kauli zifuatazo?

- (1) Sikubaliani kabisa; (2) Sikubaliani kiasi fulani; (3) Nakubaliana; (4) Nakubaliana sana
- a. Serikali ina jukumu la mwisho kunihakikishia maisha bora kama raia
  - b. Kama wewe ni mzalendo, unatakiwa utoe taarifa kuhusu matatizo katika nchi yako unapoyagundua.
  - c. Kila mtu ana haki ya kupata maji safi na salama na mazingira salama.
  - d. Maofisa wa serikali wanawajali watu wenye fikra kama zangu.

F3. Kama ungegundua kuhusu tatizo katika jamii yako ambalo ungetaka kulishughulikia (kwa mfano mifereji isiyofaa, maji yanayokatika kila mara, kutozelewa kwa uchafu) unadhani ungeweza kufanya haya yafuatayo kwa ubora gani?

- (1) Siwezi kabisa; (2) Labda siwezi; (3) Labda ninaweza; (4) Naweza kabisa
- a. Nitamuita mtu ambaye sijawahi kukutana kabla kwa simu ili kupata msaada wake kutatua hilo tatizo.
  - b. Nitatafuta watu na/au vikundi vinisaidie kutatua tatizo.
  - c. Nitatafuta watu wengine walishughulikie hilo tatizo.
  - d. Nitawapanga watu katika jamii yangu walishughulikie hilo tatizo.
  - e. Nitaandika barua ya maoni kwenye gazeti
  - f. Nitamwita ofisa aliyechaguliwa kuhusu hilo tatizo.

F4. Ni kwa kiasi gani unadhani kwamba makundi au mashirika yafuatayo yanashughulikia mahitaji ya jamii yako ya maji salama na endelevu?

- (1) Hayajali kabisa; (2) Siyo kwa kiasi kikubwa; (3) Kwa kiasi fulani; (4) Wakati wote
- a. DAWASCO/MORUWAS
  - b. Halmashauri ya wilaya
  - c. Mwenyekiti wa mtaa
  - d. Kamati ya maji mahalia
  - e. AZAKIs
  - f. Wauzaji binafsi
  - g. Serikali kuu

- h. Wakazi wa jamii hii.
- i. EWURA
- j. Wizara ya maji

F5. Tukiongea kwa ujumla, uaweza kusema kwamba watu wengi wanaweza kuaminiwa au kwamba unapaswa kuwa makini sana katika kushughulika na watu?

- (1) Watu wengi wanaaminika;
- (2) Ni lazima kuwa mwangalifu sana.

F6. Toa maoni yako namna ambavyo serikali ya sasa inashughulikia suala ya maji

- (1) Ovyo sana; (2) ovyo kiasi; (3) vizuri kiasi; (4) vizuri sana
  - a. Kusimamia uchumi
  - b. Kuboresha ubora wa maisha ya watu maskini
  - c. Kutengeneza ajira
  - d. Kushusha mfumuko wa bei
  - e. Kupunguza nakisi kati ya matajiri na maskini
  - f. Kupunguza uhalifu
  - g. Kuboresha huduma za msingi za afya
  - h. Kushughulikia mahitaji ya elimu
  - i. Kutoa huduma za maji na usafi wa mazingira
  - j. Kuhakikisha kwamba kila mtu ana chakula cha kutosha
  - k. Kupambana na rushwa serikalini
  - l. Kutatua migogoro mikubwa baina ya jamii mbalimbali
  - m. Kupambana na UKIMWI/VVU
  - n. Kutunza barabara na madaraja
  - o. Kuhakikisha upatikanaji wa kuaminika wa umeme
  - p. Kuwawezesha wanawake

G. TAARIFA ZA MSINGI ZA KIDEMOGRAFIA

G1. Umri ..... (miaka)

G2. Jinsi

- (1) Me;
- (2) Ke

G3. Kiwango cha elimu

- (0) Hana elimu rasmi
- (1) Ana elimu isiyo rasmi tu (ni pamoja na elimu ya Kuruani)
- (2) Ana elimu ya msingi kiasi fulani
- (3) Amemaliza shule ya msingi
- (4) Ana elimu kiasi fulani ya sekondari / sokondari ya juu
- (5) Amemaliza masomo ya sekondari / sekondari ya juu
- (6) Ana mafunzo baada ya sekondari, yasiyo ya chuo kikuu k.m. diploma au shahada ya chuo cha ufundi
- (7) Elimu Fulani ya chuo kikuu
- (8) Amemaliza chuo kikuu
- (9) Ana elimu ya uzamili.

G4. Aina ya makazi

- (1) Yamepimwa;

(2) Holela.

G5a. Vifaa vya ujenzi wa nyumba:

- (1) Tofali & saruji;
- (2) Tofali ya kuchoma ;
- (3) Tope.

G5b. Sakafu ya nyumba:

- (1) Udongo;
- (2) Vigae;
- (3) Saruji.

G5c. Paa la nyumba:

- (1) Nyasi au tope;
- (2) Zege;
- (3) Bati;
- (4) Vigae.

G5d. Kwa nini umechagua kuishi katika eneo hili? Una sababu nyingine? (*Majibu Zaidi ya moja yanaruhusiwa; weka pato maji yote sahihi*)

- a. Ndicho tunachoweza kumudu gharama (sababu za pesa n.k.);
- b. Ni muafaka kwa kazi/biashara;
- c. Kuwa karibu na ndugu/rafiki zetu;
- d. Miundombu mizuri (maji, umeme n.k.);
- e. Huduma nzuri za kijamii (elimu, matibabu n.k.)
- f. Mazingira mazuri (hewa safi, miti na majani n.k.);
- g. Tumepazoea (maisha yetu yote tumeishi hapa etc.);
- h. Tunaipenda hii nyumba/jengo
- i. Kuwepo kwa amani na utulivu, usalama (uhalifu mdogo, matatizo kidogo na majirani n.k.);
- j. Sababu nyingine: taja .....

G6. Ni nyumba yako:...

- (1) Ya kupanga: tunaishi na watu wengine;
- (2) Yakupanga lakini tuna ghorofa letu na mlango wa peke yetu wa mbele;
- (3) Mali yetu kwa mkopo;
- (4) Ya kwetu kabisa.

G7. Katika kipindi cha miezi 12 iliyopita, shughuli yako muhimu ilikuwa ni nini?

- (1) Sikuwa na ajira;
- (2) Nilijijiri mwenyewe shambani/uvuvi/misitu;
- (3) Nilijijiri: biashara binafsi;
- (4) Niliajiriwa kwa ujira katika biashara ya mtu binafsi: kibarua;
- (5) Niliajiriwa kwa ujira katika biashara ya mtu binafsi: kazi ya ofisini;
- (6) Kazi ya ujira serikalini au shirika la umma;
- (7) Kwenye elimu/mafunzo;
- (8) mfanyakazi wa nyumbani/ mama wa nyumbani
- (9) Nyingine: taja.....

G8a. Unafanya kazi katika sekta gani / (AU kama hufanyi kazi) au mara ya mwisho ulifanya kazi katika sekta gani?

- (1) Kilimo, misitu na uvuvi
- (2) Uchimbaji madini na kokoto
- (3) Utengenezaji bidhaa
- (4) Usambazaji wa umeme, gesi, mvuke na kupoza joto
- (5) Usambazaji w maji; mfumo wa maji taka, udhibiti wa uchafu na shughuli za usafishaji
- (6) Ujenzi
- (7) Biashara ya jumla na rejereja; ukarabati wa magari na pikipiki
- (8) Usafirishaji na uhifadhi wa mizigo
- (9) Shughuli za huduma za malazi na chakula
- (10) Habari na mawasiliano
- (11) Shughuli za kifedha na bima
- (12) Shughuli za mali isiyohamishika
- (13) Shughuli za kitaalamu, kisayansi na kiufundi
- (14) Shughuli za utawala na usaidizi
- (15) Uongozi wa umma na ulinzi; mifuko ya jamii ya kisheria
- (16) Elimu
- (19) Shughuli za afya na za ustawi wa jamii
- (20) Sanaa, burudani na mapumziko
- (21) Shughuli nyingine za utoaji huduma
- (22) Sijawahi kufanya kazi.

G8c. Tafadhali tafakari kuhusu miaka 5 iliyopita. Umeshawahi kukosa ajira (yaani, umetafuta kazi lakini hukupata) katika kipindi hiki?

- (1) Ndiyo;
- (2) Hapana (*NENDA G9*).

G8d. (*Kama jibu la G8c ni NDIYO*) Mara ngapi? ..... mara N.

G8e. (*Kama jibu la G8c ni NDIYO*) Kuna muda wowote katika vipindi hivi ambao ulidumu kwa miezi 6 au zaidi?

- (1) Ndiyo;
- (2) Hapana.

G9. Unaweza kusoma, kuandika na kuongea Kingereza vizuri kiasi cha kuweza kuandika barua?

- (1) Ndiyo;
- (2) Hapana.

G10. Unaweza kusoma, kuandika na kuongea Kiswahili vizuri kiasi cha kuweza kuandika barua?

- (1) Ndiyo;
- (2) Hapana.

G11. Tafadhali kadiria wastani wa kipato cha mwezi cha familia yako kutoka vyanzo vyote (ikijumuisha mishahara ya wanakaya, bonasi, ruzuku, migawo, faida, malipo ya bima, pensheni, faida ya biashara, kodi ya nyumba, zawadi, n.k. etc)?

- (1) Hakuna;
- (2) Shilingi za Kitanzania 1-300,000;

21/01/2018

[Type here]

questionnaire number .....

Number of people in the hh.....sampled number .....

(3) Shilingi za Kitanzania 300,001-1,000,000;

(4) Zaidi ya shilingi za Kitanzania milioni 1.

G12a. Ni kwa muda gani umeishi Dar es Salaam? ..... (miaka)

G12b. Asili yako ni mkoa gani?

SN	Region	13	Mbeya
1.	Arusha	14.	Morogoro
2.	Dar es Salaam	15.	Mtwara
3.	Dodoma	16.	Mwanza
4.	Geita	17.	Njombe
5.	Iringa	18.	Pwani
6.	Kagera	19.	Rukwa
7.	Katavi	20.	Ruvuma
8.	Kigoma	21.	Singida
9.	Kilimanjaro	22.	Shinyanga
10.	Lindi	23.	Simiyu
11.	Mara	24.	Tabora
12.	Manyara	25.	Tanga

G13. Kaya yako ina chochote kati ya vifaa vifuatavyo kwa mpangilio huu? (*Weka pato kwa majibu sahihi*)

- a. Redio
- b. TV
- c. Kompyuta (mpakato au ya mezani)
- d. Intaneti
- e. Simu ya kiganjani
- f. Friji

G14. Unatumia intaneti kwa kiasi gani?

- (1) Kila siku;
- (2) Mara moja au mbili kwa wiki;
- (3) Mara chache;
- (4) Kamwe

G15. Katika kipindi cha mwaka jana, ni mara ngapi, kama ilitokea, wewe au mtu yeyote katika familia yako hakupata maji ya kutosha kwa matumizi ya nymbani: (1) Kamwe; (2) Mara moja au mbili tu; (3) Mara kadhaa; (4) Mara nyingi; (5) Siku zote

ASANTE!

Z. Msimbo wa muuliza maswali_____

Z1. Msimbo wa wilaya_____

Z2. Msimbo wa kata_____

Z3. Msimbo wa mtaa_____